

МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

сѝр.124

- Значајни се за развојот на лесната и тешката индустрија.
- Поделба: Се делат на **метални** и **неметални руди**.

- Најзначајни метални руди се: железната, оловоцинковата, бакарната, златото, среброто, платината и др.
Железна руда се добива од рудите: магнетит, хематит, лимонит, сидерит и пирит.
- Најквалитетна железна руда со висок процент на метал имаат: Шведска, Русија, Канада, Бразил и др.
- За добивање на цврсти челици на железото му се додаваат разни **феролегури**, како манган, хром, никел и др.
- Најголеми резерви на **манган** се наоѓаат во Русија, Индија, Бразил и др.
- **Хромот** е најзастапен во Јужно Африканската Република (ЈАР), Русија, Турција и др.
- **Никел** има во Канада, Русија и Куба.

Оловоцинкови руди се наоѓаат заедно и се добиваат од рудите **галениј** (олово) и **сфалерит** (цинк).

- Најголеми резерви на овие руди има во САД, Мексико, Канада, Перу и др.
- Оловоцинковата руда кај нас се копа во рудниците: во с.Добрево кај Пробиштип, Саса кај Мак. Каменица и Тораница кај Крива Паланка
Бакарот се добива од рудата халкопирит. Најмногу ја има во Чиле, САД, Заир, Перу и др.

Благородни метали: Во нив спаѓаат **златото**, **среброто** и **платината**.

Златото и **среброто** во природата се наоѓаат посебно, а се добиваат и при топењето на бакарната и оловоцинковата руда.
Најбогати држави со резерви на злато се ЈАР, САД, Австралија и др, а со сребро Канада, Перу Мексико и др.
Платина е најзастапена во Канада, ЈАР, Русија и др.

Неметални суровини: Најмногу се користат во градежништвото, хемиската индустрија, индустријата за стакло и др.

- Поважни неметални суровини се: нитрати, фосфати, цементниот лапорец, кварцниот песок, гипсот, глините и др.
Нитратите и **фосфатите** се користат за добивање на **вештачко ѓубриво**. Најголеми резерви има Чиле, САД, Русија и Тунис.
Цементниот лапорец се користи за добивање на **цемент** и најмногу го има во Русија, Јапонија, Италија и др.
Кварцниот песок се користи како суровина во **индустријата за стакло**. Најголеми резерви има во САД, Франција, Белгија и др.
Кај нас цементен лапорец има кај с.Усје кај Скопје, а кварцен песок во околината на с.Долно Соње и кај Маркова Река Скопско.

СУРОВИНИ ОД РАСТИТЕЛНО И ЖИВОТИНСКО (ЗЕМЈОДЕЛСКО) ПОТЕКЛО

- Суровините од растително и животинско потекло се добиваат од полјоделството, сточарството и шумарството.
- Овие суровини имаат широка примена во прехранбената, текстилната, хемиската, дрвната, индустријата за кожи, гуми и обувки, индустријата за тутун и др.
- Суровините од земјоделско потекло главно се застапени во земјите во умерените појаси како и во земјите со суптропска и тропска клима.
- Земјите од **умерените појаси** најмногу произведуваат житни култури (пченица, пченка, јачмен, рж, ориз и др.) потоа индустриски култури (сончоглед, шеќерна репка, маслодајна репка, афион, лен, коноп и др.), а исто така значително се произведува и зеленчук и овошје.
- Многу поголемо производство на суровини од земјоделско потекло се остварува во земјите со суптропски и тропски климатски тип. Тука спаѓаат земјите од Јужна и Југоисточна Азија, европските земји околу Средоземното Море, потоа оние од Африка, Средна и Јужна Америка
- Во земјите од **суптропскиот** климатски тип најмногу се произведува градинарски култури, јужно овошје (лимон, портокал, мандарини, урми, калинки смокви, маслинки), потоа грозје, памук, тутун, ориз и др.
- Во земјите со **тропска** климатски тип најмногу се произведува кафе, какао, шеќерна трска, кикиритки, каучук, тропско овошје (банани, ананас, манго и др.